

Asia: VN/4655/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja asiakastietolain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Kommenttinne koskien potilastietojen käsittelyyn liittyvää käyttöoikeussäätelyn muutosta (asiakastietolain 9 §:n muutos)**

Diabetesliitto kannattaa esitystä.

Esityksen mukaan terveydenhuollon järjestäjän omassa rekisterinpidossa olevia välttämättömiä potilastietoja saisi käsitellä terveystarkastuksen tai seulonnan kohderyhmän määrittämiseksi sekä hoidon seuranta- ja terveysongelmien varhaisen tunnistamisen tehtävissä.

Diabetesliitto näkee, että tämä edistäisi terveysongelmien sekä hoitovajeiden varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista, mikä tuottaisi parempaa väestöterveyttä ja kustannussäästöjä.

#### **Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 13 §:n täsmentämistä**

Diabetesliitto kannattaa esitystä.

Teknologian ja hyvinvointialueen rekisterissä olevien potilastietojen hyödyntäminen terveystarkastusten kohderyhmän määrittämisessä antaa mahdollisuuden saada havaitut riskiryhmät terveystarkastuksen ja mahdollisen hoitopolun piiriin. Näin voidaan tukea ihmisten terveyttä ennakoivasti.

Kiinnitämme huomiota siihen, että terveystarkastuksissa havaittujen terveysriskien tai -ongelmien jälkeinen asiakaspolku tulee olla suunniteltuna, jotta tarkastuksiin osallistuneet saavat neuvontaa, ohjausta tai hoitoa. Tämä edellyttää myös resursseja. Esimerkiksi tyypin 2 diabeteksen riskin vähentämisessä elintapaohjaus on olennaista.

Samoin painotamme, että terveystarkastusten kohderyhmien määrittelyssä tulee pyrkiä yhdenvertaisuuteen hyvinvointialueilla. Riskiryhmät ja näin ollen terveystarkastukset voivat muotoutua hiukan erilaisiksi hyvinvointialueiden välillä. Hyvinvointialueen näkökulmasta tämä voi olla tarkoituksenmukaista, huomioiden asukkaiden eriävät tarpeet, mutta asukkaiden keskuudessa tämä voi aiheuttaa hämmennystä ja eriarvoisuuden kokemusta.

#### **Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 14 §:n täsmentämistä?**

Diabetesliitto kannattaa esitystä.

#### **Kommenttinne koskien terveydenhuoltolain 24 §:n täsmentämistä**

Diabetesliitto kannattaa esitystä. Hoidon seurannasta säätämällä on tarkoitus yhdessä asiakastietolain muutoksen kanssa täsmentää, että hyvinvointialue voi nimenomaisesti potilastietojen avulla tunnistaa potilaita, joilla on tarve esimerkiksi hoidon tehostamiselle, hoidon jatkuvuuden varmistamiselle, lääkityksen tehostamiselle tai korjaamiselle tai jollekin muulle ennakoivalle toimenpiteelle.

Muutos voisi parantaa hoitosuositusten toteutumisen seurantaa ja turvata hoidon jatkuvuutta erityisesti pitkäaikaissairauksien, kuten diabeteksen, osalta.

Hyvinvointialue voisi halutessaan kohdentaa toimia myös ryhmä- tai laajemmin väestötasolla toisilain nojalla. Laaturekisterit, kuten diabeteksen laaturekisteri, antavat erinomaisen mahdollisuuden tunnistaa hoidon tehostamista tarvitsevat potilaat.

Kannatamme THL:n lausunnossaan ehdottamaa tarkennusta säännöksen ja sen perusteluiden osalta siltä osin, että täsmennettäisiin, millainen on ”erityistä tukea, tutkimusta ja hoitoa tarvitseva potilas”, millaisia ovat tällaisen potilaan terveysongelmat ja mitä tarkoitetaan tällaisen ”terveysongelman varhaisella tunnistamisella”.

#### **Pidätkö kannatettavana, että käyttöoikeussäätelyä muutetaan siten, että mahdollistetaan käsittely myös tässä ehdotuksessa mainituissa tehtävissä?**

Kyllä, kommentit: [Esityksellä tuetaan ennaltaehkäisevän ja ennakoivan terveydenhuollon järjestämistä, mikä voi tehostaa diabeteksen varhaista tunnistamista, hoitoa ja seurantaa. ]

#### **Selkeyttääkö esitys mielestänne potilastietojen käsittelyä tässä ehdotuksessa tarkoitetuissa terveydenhuollon palveluissa?**

Kyllä, kommentit:

#### **Edellyttäisikö ennakoivan terveydenhuollon palvelujen järjestäminen esityksessä tarkoitettulla tavalla automaattisesta päätöksenteosta säätämistä?**

-

**Miten ehdotettu sääntely sopii mielestänne yhteen voimassaolevan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun asetuksen (457/2024) soveltamisen kanssa?**

-

**Tulisiko sääntelyssä olla jotain muita EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamia suojatoimenpiteitä rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi?**

-

**Onko potilaan oikeudet huomioitu esityksessä mielestänne tarkoituksenmukaisella tavalla?**

Kyllä, kommentit: [Esitys ei heikennä nykyisiä potilaan oikeuksia eikä aseta potilaille uusia velvoitteita. Itsemääräämisoikeus tulee huomioida täysimääräisesti myös ennakoivan terveydenhuollon palvelujen kokonaisuudessa.]

**Tulisiko potilaan itsemääräämisoikeus turvata esimerkiksi ennakoivan terveydenhuollon palveluihin liittyvällä erillisellä kielto-oikeudella?**

Ei, miksi ei: [Emme näe tätä tarpeellisena. Esitysluonnoksen mukaan hyvinvointialue käsittelisi oman potilasrekisterinsä potilastietoja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvissä käyttötarkoituksissa.]

**Huomioiko esitys mielestänne riittävästi teknologiaa kehittävien yritysten näkökulman?**

-

**Kannustaako esitys hyvinvointialueita ottamaan käyttöön ennakoivia ja ennaltaehkäiseviä palveluja myös teknologian ja potilastietojen analyysin tukemana?**

-

**Muut kommenttinne koskien esitystä:**

-

Tuominen-Lozic Laura  
Diabetesliitto